

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

A kiegyezés válsága.

Az osztrák miniszterelnök és a szakminiszterek két napig tanácskoztak Budavárában a miniszterelnökkel az Ausztriával való gazdasági kiegyezés ügyében. Hogy mit végeztek, most ezt találhatják az ujságok. A magyar kormány álláspontját a következőkben lehet összefoglalni: Feltétlen ragaszkodás az 1867. évi XII. t. cz. határozmányaihoz. Ebből egy betűt sem engedünk. Másrésről mindent elkövetünk, hogy azok a gazdasági érdekek, a melyek a kiegyezéshez fűzvek, lehetőleg biztosíttassanak.

Ezen alapon megközelítőleg azt is meghatározhatjuk, hogy a budavári tanácskozás mely dolgok körül forgolódott. Először is meg kell jegyeznünk, hogy már Ichlben eldöntetett, hogy sem provizorium, sem közös vámszövetség az osztrák alkotmány 14-ik §-a alapján nem létesülhet. Ezt tiltja az 1898. évi I. t. cz. és az 1867. évi XII. t. cz. Azért azok az ujságok, a melyek még mindig a provizorium meghosszabbításának és a császárparagrafus alapján a vámunió létesítése felől ábrándoznak, valóban nagyon elmaradt álláspontot képviselnek. Ez már Ichlben eldöntetett, a mennyiben a király Ő Felsége elfogadta a Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnök által előterjesztett álláspontot. Ez volt az a bizonyos ischl-i győzelem, melyet állítólag Bánffy Dezső báró Ichlben kivívott volna. Legálább a bécsi lapok, hogy csak az osztrákok irigykedését és kajánkodását a

magyarok ellen még inkább szítsák és fokozzák, ezt, a törvényes álláspontnak érvényesülését, mely pedig mintegy magától értetődő volna, győzelemnek nevezték.

Aztán arról beszéltek, hogy a magyarok túl nagy befolyása mennyire árt az osztrák érdekeknek. Holott a mi befolyásunk többre nem terjedt, minthogy a törvényes álláspontnak, a törvények erejének érvényt szerezzünk. Ezt pedig mi magyarok annál inkább remélhettük, mivel eddig mindig megszoktuk, hogy Ő Felsége forrón szeretett lovagias királyunk az Ő alkotmányos érületét sohasem tagadja meg. Mivel mi magyarok most is csak a törvényre hivatkoztunk és egyéb igényeinket érvényesíteni nem akartuk, bizvást remélhettük, hogy a mi alkotmányos észűs királyunk nekünk ad igazat. Így is történt Ichlben. Az osztrák minisztereknek és sajtójának pedig meg lett mondva, hogy minden áron, még törvénytelen uton is, követelje a kiegyezést.

Ellenben az osztrák kormány tagjai utasítva lettek, hogy a magyar kormányval egyezkedjenek, tárgyaljanak és hozák létre a gazdasági kiegyezést azon az uton, mely a törvény által tiltva nincs. Ezt a módot találgatták, ezen módozatok felett tárgyaltak Budapesten. És pedig itt Budapesten a kiegyezés anyagával, a gazdasági intézkedésekkel foglalkoztak. Itt pedig alapul vették a Badeni-féle javaslatokat vagyis azokat a javaslatokat, a melyeket Bánffy Dezső báró miniszterel-

nök a tavasszal benyújtott a képviselőházhoz.

Már most arról természetesen nem lehet tudomásunk, mivel a tárgyalás roppant diszkrét titoktartás mellett történt megállapodás az egyes gazdasági intézkedések körül. De annyit bátran megirhatunk, hogy ha valamely kérdésben megállapodás történt is, azt még nem tekinthetjük véglegesnek, mivel a tanácskozásokat Bécsben Ő Felsége elnöklete alatt tovább folytatják és Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter már el is utaztak az osztrák fővárosba. Döntés tehát ott lesz Bécsben a kiegyezés anyagi rendelkezései tekintetében, miután a kiegyezés alkotmányos formájára nézve a döntés megtörtént Ichlben. Az anyagi rendelkezés érvényesíthető, megtartható lesz, ha maga a kiegyezés bármely alkotmányos formában létesül is. Ezen formára nézve pedig csak kettő lehetséges.

Ugyanis vagy sikerül Thun grófnak olyan parlamenti helyzetet teremteni Ausztriában, hogy a kiegyezési törvényjavaslatok egész komplexuma beterjeszthető és tárgyalható lesz és ekkor megkötjük a vám- és kereskedelmi szerződést 1899. évi január 1-től számítva tíz évre, az 1867. évi XII. t. cz. alapján. Ezeket a már ismeretes javaslatokon a budapesti konferencián néhány czélszerű módosítást tettek, melyek Ausztriában bizonyára helyesléssel találkoznak, nekünk pedig magyaroknak épen nem ártanak. Ekként a

TÁRGZA.

Kortes habéram.

(Folyt. és vége.)

Másnap veszettül hangos volt a „Böliter csárda.” Hetven kecskészügi választó torokból s ugyanannyi nem választó torokból hangzott a kordesdal, s annak különösen az adónem fizetésre vonatkozó része. Be kellett látnom, mennyire híven járt el Ökrös Mihály a pártszervezés nem könnyű munkájában.

A belépésemkor fogadó egetverő „éljen!” lecsillapultával, a bubos kemeneze padkájáról elmondta beszédemet. Beszédemre a választók nevében Ökrös felelt, most már vigan lehetünk biztatott Ökrös — lüttek a Balogpártnak. Holnap ilyenkor csak követ lesz a mi követünk. Hát vigadtam volna én is, ha kortes örömeimre egy számlával szemfedőt nem borít Weinberger, a „Böliter csárda” és kortestanya bérleje, vala pedig a számlára írva összesen 235 frt 20 kr.

A végsumma láttára hajam égnek meredt, de azért mosolyogva szóltam Weinbergernek:

— Nem magas kissé a tarifája?
— Kérem, mindent beszerzési áron számítottam.
— De enged is le belőle valamit.
— Baar geld fizetésnél adhatok a főkortes urnak 5% kasszasköntöt?

— Tudja mit! Én fizetem ki magának az 5 százalékat, a különbözetet pedig vonja le a földhasznbérletből, a mit Sárreiti urnak fizet.

Tisztába jöven Weinbergerrel, a Sárreiti tanyáról rendeltettem be hat négy ökrös mentősekeret, a melyeken az elvtől ázott polgártársakat szállítottam haza.

A zavazáshoz csak a záróra utolsó negyedében mehettam. A beteg és ingadozó szavazókat fiakkeremtem össze. A szavazóhelyiség folyosóján K. Ökrös ezzel a rémhírral fogadott:

— Veszélyben vagyok a haza!
— Hogyan és miért?
— Kecskészüg subafordít lett.
— Az ördögbe, beszéljen magyarul!
— Mind a hetvenen Balogra szavaztak.
— Mit, Balogra? Hát így tartotta kend a pártfegyelmet?

— Tartottam én uram, míg a kulacsom győzte, de mikor abból kifogyott az elvűség, csupán ketten maradtunk a Marhás komával.

— Hát aztán leszavaztak-e már kendtek?

— Jelenleg akartuk szavallásunkat örvényisíteni, de aszonták odabe az urak: Elmehtünk, nincs voksunk, testaneziába vagyunk az adóval. (Óh, a két nyomorult!) Hejába mondtuk, hogy eligazította azt a követ ur, meg hogy elegette azt a Lócsik báró. Ránk förmedtek, hogy ha sokat rezonérozunk, lecsukatnak! Ne hagygyik rajtunk az ur ilyen esüfet. Szóljik odabenn mellettünk a bizomány urnakál.

Nem volt időm Ökröst lemarházni, Marhást pedig összeökrözni, mert a választási elnök közénk lépett s kihirdette az eredményt:

„A kitűzött záróra leteltével szavazó nem jelentkezvén, Balog János urat, a mágóri kerület hetvenkét szótöbbséggel megválasztott országgyűlési képviselőjének nyilvánítottam.”

Még csak annyit, hogy Sárreiti urral a történetek után minden szolidaritást megtagadtam. Mint teljesen független honpolgár ajánlhatom tehát szolgálatomat a képviselő urnak az esetleges pótválasztásokra.

2—S. S.

két parlament egyértelmű megállapodása kerülne. Ő Felsége elé szentesítés végett és ez lenne a dolognak a legegyszerűbb és a legrövidebb útja. Ugyanis nálunk Magyarországon tulnyomó a közös vámterület hiveinek tábora. A függetlenségi és 48-as párt kiváló tagjai maguk is erősen meg vannak győződve arról, hogy a közös vámterület nem hogy árt, de használ és leginkább meg is felelő a mi viszonyainknak. Elvileg ugyan ellenzékét képeznek a közös vámterülettel szemben, azonban belátják, hogy a gyakorlatban a közös vámterület sokkal üdvösebb az ország gazdasági érdekeire nézve, mint a merev vámelkülönzés, a vámsorompók felállítása. Ausztriával szemben. Ennél fogva, ha a mi szélsőbaloldarlunk politikailag és elvből ellenzi is ezt a közös vámterületet, át levén hatva az ország nagyfotosságu gazdasági érdekeitől, obstrukcióval bizonyára meg nem akadályozná a mi részünkről a közös vámterület iránti szövetség megújítását.

A mi részünkről tehát az obstrukció nem fenyeget. Ellenben mindinkább nyilvánvaló lesz, hogy Thun gróf még ezeket a javított kiegyezési javaslatokat sem lesz képes keresztül vinni az osztrák parlament előtt. Hiába hivatja tehát össze az osztrák országgyűlést.

Most aztán mindenki kérdezi, hogy mi lesz hát akkor. Mire való volt a budapesti érlekezlet a kiegyezés anyagára nézve, ha ez a kiegyezés a vámunió alapján formálisan törvényes alakban ugysem jöhet létre, hanem Magyarországnak önállóan kell rendezni gazdasági viszonyait Ausztriával.

Mi talán nem árulunk el hivatalos titkot, ha kijelentjük, hogy ez a budapesti és a most folytatódó bécsi értekezlet nem volt még sem hiába való dolog, hanem hasznát vesszük annak akkor is, ha a vámszövetség létre nem is jöhet és Magyarország kénytelen lesz önállóan berendezkedni. Mert akkor is felhasználhatjuk a kiegyezési javaslatok anyagát, mivel az ebben foglalt rendelkezések legjobban megfelelnek a mi gazdasági viszonyainknak. Ezt az anyagot a vámunió kivül esőleg is értékesíthetjük. Már most megint arra kíváncsiak sokan, hogy minő formában?

Ezt pedig épen nem is nehéz kitalálni. Annyit tudunk és ehhez a magyar kormány a mai napig is ragaszkodik, hogy csak parlamentáris uton, az alkotmányos alapokon hajlandó Ausztriával kiegyezést kötni. Ha az osztrák parlament helyzet ezt akadályozza, nem marad más hátra, mint az egyoldalú, önálló törvényhozási tételre lép. Ez alapon pedig sem vámunió, sem provizórium nem létesíthető.

De ez az önálló rendelkezés még nem jelenti a vám- és kereskedelmi elkülönzést. Önálló rendelkezéssel is lehet a mostani tényleges állapotokat fentartani, mikor ezen tényleges állapotok ereje nem a vám- és kereskedelmi szövetségben, hanem ebben az egyoldalú törvényhozási intézkedésben leli az erejét. Egy gyakorlati életből vett példa megvilágítja ezt a helyzetet. Mondjuk, hogy Péter és Pál

közös tulajdonul birt eddig egy házat és tényleg mind a ketten laknak benne. Most azonban Pál a saját részét eladja Péternek, ki tehát most korlátlan és egyedüli tulajdonosa lévén az eddigi közös háztartásnak, azzal feltétlenül rendelkezén, Pált kiteheti a házból. Ámde benn hagyja továbbra. Ez esetben az eddigi tényleges állapot fennmarad, de más jogi alapon. Ez a tényleges állapot egészen más jogi természetű.

Azonban, ha a végső esetben Magyarország arra kényszerítenék, hogy nemesak jogilag, de tényleg is az önálló vámterület alapjára volna kénytelen helyezkedni és a merev vámelkülönzést a vámsorompók felállításával tényleg kénytelen volna megvalósítani, még akkor is nagy tömege volna az eddigi közösen kezelt gazdasági ügyeknek, a melyek Ausztriával egyértelmű megállapodás útján rendezhetők lennének. Ezek azok a nagyfotosságu gazdasági intézkedések, melyek kapcsolatosak voltak az eddig fennállott vám- és kereskedelmi szövetséggel, de nem annak keretében rendezettek, hanem azon kívül, jóformán eddig is önállóan.

Ilyen a jegybank-ügy. A jegybank kibocsátási jogot, ezt a kiváltságot, mi önállóan is, továbbra is arra a bankcégre ruházhatjuk, a mely eddig birta ezt a privilégiumot. Önálló rendelkezési jogosultságánál fogva ugyanezt teheti az osztrák államhatalom is. Így tehát más jogalapon, de tényleg az osztrák-magyar bankcégre megmaradhat. Ugyanezen módon rendezhetjük a fogyasztási adók, visszatérítések, az örlési forgalom, a kiviteli prémiumok, az állategészségügy, a vasúti tarifák ügyeit Ausztriával, a mely ügyek eddig a vámszövetség alakjában nyertek megoldást.

Röviden összefoglalva a mondottakat, a következő három eset lehetséges: 1. Vám- és kereskedelmi szövetség, ha az osztrák parlamenti helyzet megengedi. 2. Önálló rendelkezés elkülönző vámsorompók felállítása nélkül és 3. Önálló rendelkezés a vámsorompók felállításával, merev elkülönzéssel. Már most, hogy e három mód közül melyik érvényesülhet, nemsokára el fog dőlni.

R.

Selyemtenyésztésünk 1897-ben.

Felvilágosítások a selyemtermelők részére.

A selyemtenyésztőkre nézve husz év óta nem volt oly mostoha év, mint az idén, a következő okoknál fogva:

1. A szederfákat már a múlt év őszén erősen megrongálták a gyakori jégviha ok: az idei tavasszal kedvező időjárás mutatkozott ugyan, de az utóbb beállt folytonos hideg esőzések folytán a szederfalevelek megrozsdásodtak és ezért legalább 20—25 százalékkal kevesebb lomb állott a tenyésztők rendelkezésére, mint tavaly.

2. Ép akkor, midőn a selyemhernyó tartós meleg, derült időt kíván, vagyis közvetlen a begubózás előtt, országsszerte beálltak a hideg esős napok, minek következtében a selyemhernyók között fellépett a renyhe — és a mészkór és a tenyésztés nagy része elpusztult.

Igy volt ez mindenütt egész Európában, nevezetesen Olasz- és Franciaországban, hol 22.2, illetve 25.2 százalékkal csökkent 1897-ben a selyem-

gubótermelés, a nálunk 18 százalékot tevő esökkel szemben. A selyemtenyésztés ép oly kevéssé van megőve egyes éveken a visszaeséstől, mint bármely más termelési ág.

A magyar tenyésztőre sulyosító volt azon körülmény, hogy a termés esökkenésén kívül a gubók beváltási árát is le kellett szállítani. A selyemárak világszerte annyira hanyatlottak, hogy az ország a termelőktől beváltott gubók értékesítésénél folyton nagyobb összegeket veszített. Az országos selyemtenyésztési felügyelőség feladata, minden nyereséskedés utáni törekvéstől tartózkodva, az ország anyagi segélyének mérsékelt igénybevétele mellett a selyemtenyésztést megteremteni, másrészt a tenyésztők érdekeit szem előtt tartani.

Ezen elvből kiindulva, midőn 1893-ban Olaszországban a gubók ára váratlanul felszökött, a felügyelőség a beváltási ár 1 frtről 1 frt 20 kr-ra fölemelte, sőt a már beváltott gubók vételárát különként 20 kr-ra pótolta az illetőknek. De az áremelkedés csak rövid ideig tartott, a selyemárak rohamosan estek és 1894-ben már mintegy 200.000 frtot vesztett az állam a selyemtenyésztés révén. Ennek dacára, a javulás reményében, nem szállított le a beváltási ár. Azonban 1895-ben ismét estek az árak annyira, hogy 1895 végével az állam vesztesége már 400.000 frtra rugott. Komoly volt tehát az aggodalom, hogy ily sulyos áldozatok mellett kénytelen lesz az állam a selyemtenyésztés oly költséges meghonosításával felhagyni. Erre történt 1896-ban a beváltási ár leszállítása különként 1 frtről 90 kr-ra. Ámde a selyemárak még alább estek, minden kiló gubónál 36 krt vesztett az állam, ez 1.6 millió kiló után kerek számban 600.000 frt s így 1896. végén a selyemtenyésztés révén kerek számban 1 millió frtot tett ki az állam vesztesége. A további veszteségek elhárítása végett ekkor a legerélyesebb eszközökhöz kellett nyulni. A gubók beváltási árát még alább szállította a felügyelőség úgy, hogy míg 1896-ban az I. és II. osztályu gubókat átlag különként 90 kr-ra váltotta be, addig 1897-ben az I. osztályu gubókat 1 frtjával, a II. osztályuakat pedig 50 krjával váltotta be s így feltéve, hogy a gubók felerészben I. felerészben II. osztályuak, átlag 75 kr. beváltási ár esik egy kilóra. A III. osztályu gubók azelőtt 10 krjával, most 5 krjával váltattak be de ezek tulajdonképen teljesen értéktelenek és csak azért váltattak be, nehogy a tenyésztőknél hagyatván, a tenyésztő helyiségekben vagy azok közelében rothadásnak induljanak s ezáltal a tenyésztő helyiségeket megfertőztetve, a jövő évi tenyésztéseket veszélyeztessék.

A beváltási árak leszállításánál figyelembe kellett venni a tenyésztők részéről mind gyakrabban felmerülő panaszt, hogy aki az intézettől kapott utasításokhoz szorosan ragaszkodott, semmi fáradságot nem kimélt s valóban I. oszt. kifogastalan, pl. 10 kiló gubót hoz beváltásra, csak annyi keresetet kap, mint az, aki szintén 10 kilót hoz ugyan, de gubói silányak, mert az intézet utasításait vagy éppen nem, vagy csak hanyagul követte, rosszul és keveset etette hernyóit és általában keveset fáradozott. E panaszok jogosok voltak s egyik okát képezték a gubók beváltás előtti osztályozásának. Az osztályozás másik oka az volt, hogy a gubókat külföldön csak megválogatva lehet eladni, a megválogatásból aztán kitűnt, hogy pl. 1896-ban az egész gubóterménységnek csak 46 százaléka volt elsőrendű, 54 százaléka pedig másodrendű, 10—15 százalék esik a második osztályba. A II. oszt. gubók értéke pedig oly annyira csekélyebb az I. osztályuakénál, hogy azok eladásánál a kincstár tetemes összeget veszített és így nemesak az állam, hanem a tenyésztők érdekében is áll oda törekedni, hogy lehetőleg minél kevesebb II. oszt. gubót termeljenek.

Hogy a gubók válogatása a beváltás előtt nehézségekkel fog járni, előre tudta a selyemtenyésztési felügyelőség, ép ezért megtett minden intézkedést, hogy e nehézségeket lehetőleg csökkentse. Így a selyemtenyésztési felügyelők és felvigyázók még a selyemtenyésztésre vállalkozók összeírásánál, az első körutjuk alkalmával kötelesek voltak a tenyésztőket a gubók beváltási ára és azok osztályozása felől értesíteni. Sőt a feljegyzési ívekben, a petekiosztási lajstromokban, melyet minden tenyésztő aláírt annak elismerésül, hogy az abban foglaltakról

tudomást vett, végül a selyemtenyésztési igazolványi könyvecskében is, melyek nélkül gubóit egy tenyésztő sem viheti beváltásra és melyet minden tenyésztő a hernyókkal együtt kapott, figyelmeztetve lettek a tenyésztők a gubók válogatására.

(Vége köv.)

Mükedvelői előadás

A „Kézdivásárhelyi önképző és mükedvelői egyesület” megalakulása után f. hó 28-án (vasárnap) tartotta meg második előadását az Unió-kerti színpadon. Előadták a „Vereshaju” című népszínművet igazi praeceizitással, oly meglepően s annyi rutinnal, hogy a közönséget — mely majdnem megtöltötte a házat — egészen elragadta.

A czimszerepet Jancsó Amál k. a. (Szilaj Kata) adta elő igazi eredetiséggel, kellemes, szépen esengő hangjával, megható játékaival oly ügyesen, hogy a közönséget nagyon sokszor tapsra ragadta. Színpadi megjelenése — azt hisszük nem az első, mert mozdulatai határozottak, éneke tiszta, megjelenése bátor volt, szóval kezdettől végig úgy tűnt föl, mintha nem is mükedvelővel lenne dolgunk. A közönség mindjárt kilépése alkalmával meg is jutalmazta több virágcsokorral, a melyre a kitűnő előadás által rá is szolgált. Ily és hasonló szerepekben a kisasszonyt még többször igen-igen szeretnők látni, a mit, remélünk, nem is fog megtagadni.

Jó és játékban megfelelő partnere Lakatos Kálmán ur (Ferke) volt, a ki szintén jó alakításával és énekével rászolgált a közönség elismerésére. Nagyon tetszett a Jancsó Amál kisasszonynyal előadott duettje.

Valóban iskolázott, esengő, fülbemászó, kellemes hangjával az énekekben tűnt ki Medgyaszai Anna: (Szemes Borea) de nemcsak, hanem temperamentumos élénk játékaival is megérdemelte azt a virágcsokrot és azokat a tapsokat, a melyeket a közönségtől kapott. Nagyon örvendénk, ha a kisasszony is többször adna alkalmat hangjában gyönyörködnünk.

Kiss Lajosné urasszony (özvegy Sajgóné), kinek színpadi megjelenése — úgy gondoljuk — első volt, az özvegy asszonyi szerepet sentimentalisan, meglehetősen otthonossággal, igazi rutinnal kreálta. A közönség sem volt hálátlan iránta, mert mindjárt megjelenésekor tapsokkal és virágcsokrokkal fogadta.

Nem maradt háttérben Medgyaszai Emilia k. a. (Boglár Agnes özvegy menyecske) sem, s őt is méltán tapsolta a közönség s tüntette ki szintén csokorral; játéka hatásos, érzésteli volt s nagyban befolyásolta a darab sikerét.

Ügyesen, sok élénkséggel alakította Lakatos Róza k. a. (Zsófi) a naiv gyermek szerepét, a kit a közönség szintén csokorral tüntetett ki.

Nagyon sok ügyességgel, jó humorral, eredetien játszott Rákosi Béla (Veréb Jankó), kinek kupleit a közönség élénken ujrátá mindaddig, míg kimerült. Játékaért, — mely ügyesen volt előadva — érdemelt volna ugyan kitüntetést, de hogy tapsnál egyebet nem kapott, oka az, hogy játékaival csak most ismerkedett meg a közönség s annyi eredetiségre nem volt elkészülve.

Jók voltak még Nuridsány József ur (Keszeg Mihály), ki ügyesen, sok élénkséggel alakított és B. Molnár György ur (Bálint), ki szintén megfelelő feladatának és a kik a folytonos egymásközi perpatvarral élénken mulattatták a közönséget. Utóbbinak „tata,” „tete,” „anak,” „enek” stb. kifejezésein a közönség azonban csak mosolygott.

Kisebb szerepekben kitűntek Szalai Jolán k. a. (Csinos Julese), kit azon igyekezete, hogy feladatát megoldhassa, szintén nem hagyott cserében: szépen, rutinnal alakított; Molnár Endre (Koppanes Misa) is a jók közé tartozott, a mennyiben bebizonyította, hogy nagyobb szerepet is képes volna előadni hatásosan, szépen; Páll Mili k. a. (Csaholyné), Elekes Mari k. a. (Sári), Páll Róza k. a. (Gubásné), Kovács Lázár ur (Gubás), István József ur (Fontos), és *Klein Károly ur (Boglyás), kik mindnyájan azon voltak, hogy a darab sikert arasson, s a kik közül különösen a utóbbi jó mimikájával tűnt ki.

Szándékosan hagytam legvégére Kiss Lajos urat (András), azért, hogy ha már az életben nem is, legalább itt érvényesüljön azon közmondás: Elsőből lesznek az utolsók. S mivel itt utolsó, tehát

az első sorába kell emeljem, mert úgy szép érzéssel előadott éneke, mint temperamentumos játéka ezt megkívánják. Nem is hagyta hatás nélkül a közönséget, mert megjelenésekor több virágcsokorral s hatalmas tapsviharral fogadta, mely tapsvihar nemcsak szép játékaért volt, hanem kitűnő rendezéseért is. Meg is érdemelte, mert hogy a darab a siker magaslatára jutott, abban országnak része neki van, a ki hatalmas kitartással tanít, oktat, rendez egy személyben.

Nincs szándékom praetereálni senkit s e tudósítás is hiányos volna, ha meg nem említeném Jancsó János urat, a sugót, a ki a szereplők állítása szerint, tisztán, értelmesen adta a szavakat a a szájba, s így érdeme, még pedig nem kis érdeme van a darab sikerültében.

Rajta! Minél több előadást sikeresen s a közönség sem fog hálátlan maradni!

Végezetül meg kívánom még megemlíteni, hogy a tervbe vett előadások közül a harmadik vasárnap, f. hó 4-én lesz, mely alkalommal a „Hitves” színmű kerül színre s tánczezal is egybe lesz kötve. Felhívjuk rá a közönség figyelmét.

T—s.

Irodalom.

— **Az első függetlenségi harcok.** Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő, a „Magyar Nemzet Története” című tizkötetes nagy munka (milleniumi kiadás) hetedik kötetének füzetei gyors egymásutánban, hetenként kettesével jelennek meg, úgy hogy ez a közbeeső, hetedik kötet, valamint a befejező tizedik kötet még az idén befejeztetvén, az egész nagy munka az előre tervezett és tul nem lépett 200 füzettel teljes fog lenni. Ez a most megjelenő kötet „I. Lipót és József kora 1657—1711” címet viseli, írja Acsády Ignác akadémiai tag. Ebből a kötetből eddig megjelent 164—171. füzetek rendkívüli érdekesek és tanulságosak. A kiváló tollú jeles történétíró első Lipót császár és király udvarához vezet el bennünket és bemutatja a bécsi udvari politika eselszövényeit, az udvari politika akkori szerepvivőit. Ezek a bécsi urak a legsilányabb emberek, kiket csak a világtörténelem felmutat. Önzők, torkosak, kegyetlenek. Valamennyi milliókat szerez és valamennyire kisé, hogy lopásból, zsarolásból harácsolta össze vagyonát, de a császárnál olyan összeköttetések vannak, hogy ez kénytelen nekik megkegyelmezní. Elboacsátja a szolgálatból hűtlen tisztviselőit és tanácsadóit, de nem üldözi, futni engedi őket a zsákmánnyal. Ezeket az akkori bécsi politikusokat az is jellemzi, hogy hihetlenül ostobák. A legegyszerűbb dolgok következményeit nem látják be. Hogy bűneiket palástolják, politikai gyűlösságokra vetemednek. Magyarországot hódított provinciáinak tekintik, zsarolnak, fosztogatnak, mézárolnak, sokkal irlámatlanabban mint a török. A gazdagabb magyar főúri családokra vetik magukat. Azok tagjait hűtlenségi perbe keverik. Ezen a czímen kivégeztetik és jószágait elrabolják. Annnyi ártatlan vér soha sem patakzott Magyarországon, mint ebben a korban. Az ország végétlenül el van keseredve. Az elégtelenség napról napra fokozódik és végre nyílt lázadásban, fegyveres ellenállásban tör ki és következik a kurucz-korszak. Magyarország dicső függetlenségi harca a bécsi erőszakoskodással és elnyomási törekvésekkel szemben. Ezek a füzetek tele vannak erre a korra vonatkozó számos műmellékletekkel, arczképekkel, szíveggképekkel. Csak a főbbeket soroljuk fel. Így „II. Rákóczy Ferenc, mint imperator” egykorú festmény, mely gróf Erdődy Károlyné szül. Kolowrat Julia grófnő birtokában van Aradon; „I. Lipót” egykorú metszet Ernst Lajos gyűjteményében; „Zrínyi Péter” Hoffmann János metszete Ernst Lajos gyűjteményében; „Zentai esata” Eisenhut Ferenc eredeti festménye; „Erekeujvár ostroma 1685-ben” Wichmann metszete Bábics püspök gyűjteményében; „Az ónodi országgyűlés” Dudit Andor eredeti festménye; „A szendrői magyar tábor 1664-ben”, „II. Rákóczy Ferenc elfogatása a nagysárosi várkastélyban”; Benczur Gyula olajfestménye Károly román király birtokában. Egyes füzet ára 30 kr.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** — bár reggelenként ködök és éjjelenként hidegek vannak — még mindig nyári színezetű, a mennyiben a nappalok szép verőfényesek és melegek. A hőmérő nappal 20—21 C. fok meleget mutat.

— **Halálozás.** K.-alibi özv. Bakesi Gáborné szül. Bakesi Déborának élete 77-ik, 47 évi boldog házassága után, özvegyiségének 7-ik évében, végelgyengülés következtében, pár napi szenvedés után Márkosfalván meghalt.

— **Valódi magyar helyesírás.** Holt volt, hol nem volt, de volt egy állami alkalmazásban lévő magyar ember (?) ki most nincs alkalmazásban az államnál. Ez irt egy levelet az idők egy napjában; hogy kihez? tessék olvasni: „Tisztelend Plebános ur obajasom volt á Gyilis egy mas haznal tortoni, mert elvotom keszilve, hogy engemet meg tomo-gyak ha ugyvan kintelen vágyok e tamodasnak ki kerilve tobi e hazhoz labom nen teszem is tova-ba ó Nagyméltóságú Pispék csinalog egy ujj Ponosol fogak ilni nem kilenben morotom Tisztelteje . . .” Magyar tudományos akadémiá s óh szent Habakuk ne hagyj el! Történt pedig ez a szülemény valahol, az opereneziákon tul, a hol még laknak magyarok. Aztán mondja valaki, hogy a magyar erőnek-erő-jével magyárosit!

— **Nászagy helyett — koporsó.** Gyulafehérvárt Wolf Lázár vagyonos polgár a napokban esküdtött örök hűséget özv. Fried Jánosnénak. Az esküvőt nagy lakoma követte, alig távoztak azonban el a vendégek, Wolf, az új férj, hirtelen ösz-szeesett s még mielőtt segíthettek volna rajta, szél-hűdés következtében azonnal meghalt. Özvegyét, akivel néhány óra előtt esküdtött meg, ez az eset olyan mélyen megrendítette, hogy most súlyos beteg-fekszik.

— **Az előpataki „merénylet.”** A legszigorubb hivatalos vizsgálat kétségbevonhatatlanul igazolta, hogy a Károly román király arczképe ellen irányzott állítólagos előpataki merénylet nem igaz. A valódi tényállás, melyet a brassói Gazeta Transilvaniei fujt fel merényletté és pedig pártpolitikai szempontból, a hatásosabb nemzetiségi izgatás fegy-veréről, a következő: Károly király arczképe a szó-ban forgó vendéglő nyitott verandájának falán füg-gött. Az állítólagos merénylet éjszakáján nagy szél-vihar volt Előpatakon s ez a képet a vendéglő köz-vetlen közelében elhuzódó sétatérre dobta s annak aranyozott machéerámáját összetörte. A vendéglői szolga a képet reggel bevitte, de érthető okokból a ráma-töredékeket az utcán hagyta. Mihelyt az új ráma elkészült, a képet visszatették helyére s az most is ott függ. Az Előpatakon fürdőző román-ság csak a Gazeta Transilvaniei álarm-czikkeiből értesült az egész állítólagos merényletről, annyira jelentéktelen volt az egész incidens.

— **Az öreg öngyilkos.** Sinka András 60 éves földmives malomfalvi lakos e hó 15-én végrehajto-ta mult évi sötét szándékát, melyet akkor felesége megakadályozott. Felakasztotta magát csűrében s halva találták. Felesége és 6 gyermeke siratja az amugy is élete alkonya felé közeledett öngyilkost.

— **Műtörténelmi kiállítás Kolozsvárott.** Kolozsvárott a Mátyás-szobor leleplezése alkalmából műtörténelmi kiállítás nyílik meg. A rendező-bizottság most felhívást bocsátott ki a közönséghez, hogy akinek a tárlat gazdagabbá tételére bármiféle tárgya van, azt jelentse be. A szoborleleplezés és a kiállítás 1899-ben lesz.

— **Magyar halott a Nilusban.** Szabó Lajos pátkai születésű bognárségédet, ki néhány hónappal ezelőtt még mint szorgalmas munkás dolgozott Kölber testvérek budapesti kocsigyárában, kalandos természete nem hagyta nyugodni s elhatározta, hogy kimegy Afrikába szerencsét próbálni. Sok megpróbáltatás után el is jutott Egyiptomba, a hol a szerencsétlen fiatal embert utolérte a balvégzet. Meg-fürdött a Nilus vízében, a hullámok azonban elra-gadták Szabó Lajost s ott lelte halálát a bibliai nevezetességű vízben. Ruháját és munkakönyvét ott találtak meg a Nilus partján. A kairói osztrák-magyar konzul értesítette Fehérmege alispánját Szabó Lajos haláláról Huszár Agoston alispán meg is küldte nyomban Szabó Lajosnak Pátkán lakó szüleikhez a fiukról érkezett szomorú hírt.

— **Baleset a löcsei hadgyakorlaton.** Fabini kassai hadtesparancsnok most tartja harezásati szemléit a löcsei király-mánőverekre fölvonuló csa-patok fölött. A Rozsnyón átvonuló 30. hadosztály Berzéte és Rudna községek közt csapatot össze. A támadó fél az egri Appel-ezred 4 zászlóaljából, va-

lamint a hozzá beosztott Frigyes-Vilmos huszárságból s a 16. miskolci tüzérezred fele létszámából állt. Az ellenség a miskolci 5. sz. Braumüller-féle ezred 4 zászlóaljából alakult, kiegészítve a 10-es huszárokkal és egy fél ezred tüzérséggel. Az ütközet reggel 6 órától 12 óráig tartott s az Appel-ezred az erdőségeken egészen megkerülte az 5. gyalogezredet, hozzá az egriek tüzérsége is kitűnően ol-

dotta meg fel datát és így az ő javukra döntötte el az ütközet sorsát a hadtestparancsnok. Az összeütkezés folytán kisebbmértű szerencsétlenség is történt, amennyiben két fáradt baka egy árokban hevert, mikor egyszerre csak hallják, hogy egy tüzer-üteg 6 ágyuval a közelükben gyorsan leszerel. Alig készültek el a tüzezek, elhangzott a tüzelés vezényszava, de ugyane perczben a két baka is fölugrott

az árokból és futni kezdett, de épen a lövegek irányában, úgy, hogy egyik gyalogosnak a fejébe ment az elsütött ágyutöltés s a lövés ereje 6 lépésnyire dobta el; a másikat pedig derékban kapta el a löveg s lökte néhány lépésnyire. A bakákat alélten tették a sebesültszállító-kocsiba és vasuton a legközelebbi csapatkórházba vitték, mert súlyosan megpörkölődtek és veszélyes rázkódtatást szenvedtek.

Hirdetések.

Sz. 3256 közlg.
1898.

Hirdetmény.

A Sepsi-Szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 12426—898. sz. alatti intézkedése alapján alatt irt városi tanács által közhirre tétetik, miszerint a Háromszék megye iskola alap terhére az 1894—1898. évekre szaporodásba hozott házbéradó és általános jövedelmi pótlódó kivetési lajstromok augusztus hó 31-ikétől szeptember hó 7-éig bezárólag a 8 napi közszemlére ki vannak téve.

Kézdi-Vásárhelyt, 1898. augusztus 27-én.

148 1—1.

Városi tanács.

Háromszékvármegye Alispánjától.

Szám: 20518/898.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye hivatalszolga

és hajdu személyzetében a ház- és börtönfelügyelő állás, mely:

340 frt fizetés, lakás és egyenruha viselés élvezetével kapcsolatosan javadalmaztatik, — nyugdíjazás folytán üresedésbe jövén, annah betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázók az 1873. évi II. t. cz.-ben meghatározott altszti minősültségüket, eddigi szolgálati viszonyaikat, erkölcsi és társadalmi előéletüket igazoló okmányaikkal felszerelt folyamodványukat folyó évi szeptember hó 30-áig annál inkább adják be, mivel a később beérkezett pályázatok figyelembe vételén nem fognak.

A kinevezendő házmester a vármegye házában köteles lakni, azonban családtagjait és cselédséget ezen lakáson nem tarthat és egyenruha viselésére kötelezve leendő.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1898. évi augusztus hó 18-án.

Gábor Péter,

alispán.

147 3—3

Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

87 20—**

Csiszár Pál,
kereskedő.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok és sodronyágbetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(88 60—100)

Van szerencsém úgy a helybeli mint vidéki t. közönség szives tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 90—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálístája.

Hirdetések

lapunk

kiadóhivatalában

felvétetnek

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcái öntözőkocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt Walser Ferencz)

Budapest, VI., Külső vezit 45.

(25 40—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Ny. Ifj. Jancsó Mózesnél K. Vásárhelyen.